

Przemysław Ziółkowski

Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

ORCID iD: 0000-0003-0183-7921

Recenzja książki: ***Socjologia Internetu***

Dariusz Jemielniak,

Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2019, ISBN 978-83-65390-07-3

Powodów do szczególnego traktowania publikacji *Socjologia Internetu* wymienić można by kilka. Przede wszystkim jest to dzieło niezwykle pod względem wydawniczym – nie znalazłem innego opracowania badań prowadzonych w Internecie, które by tak jak recenzowana publikacja wskazywało tak wiele cennych spostrzeżeń autora, jak również pobudzającej ciekawość z racji swej zawartości merytorycznej.

Niepodważalny atut recenzowanej publikacji stanowi także osoba samego autora. Prof. dr hab. Dariusz Jemielniak jest kierownikiem katedry MINDS (Management in Networked and Digital Societies) Akademii Leona Koźmińskiego. Prowadził badania na Wydziale Socjologii Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley, a także na Cornell University oraz w centrum Labor and Worklife Uniwersytetu Harvarda. Przez trzy lata pracował też na Berkman-Klein Center for Internet and Society na tejże uczelni, obecnie związany z Center for Collective Intelligence MIT. Autor m.in. *Życia wirtualnych dzikich* (2013), wyd. ang.: *Common Knowledge? An ethnography of Wikipedia* (2014), *Collaborative Society* (2019, współautorka A. Przegalińska). Laureat licznych nagród naukowych, w tym Dorothy Lee Award za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie ekologii kultury (2015) i Nagrody Naukowej Prezesa PAN (2016).

Jak pisze sam autor: „Ponieważ z Internetu korzystają miliardy osób, mamy współcześnie możliwość śledzenia siły wpływu nawet bardzo drobnych czynników, których normalnie nie dałoby się dostrzec – z racji zbyt małych prób. Możemy na przykład na podstawie zmienionych wzorców komunikacji on-line dość skutecznie estymować, że ktoś jest bezrobotny. Można też zaobserwować godzinne zmiany w nastroju populacji, porównywać reakcje na ból głowy czy alkohol w różnych kulturach na podstawie samej tylko analizy publicznych tweetów. Na-

wet surowe dane, jeśli opierają się na bardzo dużych próbach, mogą stanowić ciekawy punkt wyjścia do dalszych badań. Przykładowo jeden z najpopularniejszych serwisów pornograficznych na świecie i 22. pod względem popularności serwis w ogóle, Pornhub, publikuje co roku raport na temat wykorzystania witryny”.

Opracowanie składa się z 4 rozdziałów wiedzy badawczej. Wprowadzenie do tytułu bardzo mocno oparte na wcześniejszych opracowaniach i wynikach badań ma za zadanie wyjaśnić, dlaczego autor zainteresował się badaniami socjologicznymi właśnie w Internecie i jak postęp technologiczny buduje nowe płaszczyzny do rozwijania nauk społecznych w sieci.

W kolejnym rozdziale umieszczonych zostało więcej faktów naukowych o samym rozwoju Internetu i kryzysie wiedzy eksperckiej spowodowanym łatwym i szybkim dostępem do fachowych publikacji poprzez sieć.

Kolejna, trzecia część opisuje metody badawcze stosowane do badania populacji użytkowników Internetu. Oczywiście autor dzieli metody i narzędzia badań na ilościowe i jakościowe, jednak to, co najciekawsze i zaskakujące, to podrozdział o badaniu wytworów kultury internetowej.

Czwarty rozdział traktuje o etyce badawczej, anonimowości w sieci, własności i poufności danych pozyskanych podczas badań społeczności internetowych – a i jakość tych danych na potrzeby socjologii okazuje się zdecydowanie przekraczać oczekiwania badacza, jak i samych badanych, co kwantyfikuje wartość opisywanego przeze mnie dzieła.

W recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Krzysztofa Koneckiego przeczytamy: „Książka jest ważnym przyczynkiem do rozwoju wiedzy o komunikacji i zjawiskach występujących w Internecie i oddziałujących poprzez Internet. Praca dostarcza cennej wiedzy o metodach badawczych Internetu i fenomenów tam funkcjonujących. Jest niezbędną lekturą dla badaczy Internetu i osób zainteresowanych naukowym podejściem do jego rozumienia”. W mojej ocenie to chyba najbardziej trafione podsumowanie całości dzieła, które skłoniło mnie do refleksji nad otaczającym nas światem oraz nad procesami społecznymi, które możemy traktować jako prawa, choć zmieniają się one w takim tempie, iż nawet naukowiec przy spisywaniu swoich badań i spostrzeżeń sam łapie się na tym, że niektóre z jego obserwacji i stwierdzeń już się zdezaktualizowały. Trudno polemizować z opracowaniem naukowym socjologa i wynikami badań przeprowadzonymi przez profesora na co dzień związanego z ową gałęzią nauk społecznych, na szczęście jednak nie ma potrzeby polemiki, gdyż książka jest pisana w sposób przejrzysty i usystematyzowany, co sprawia, że zwraca uwagę czytelnika na bliskość i powszechność przedstawionych treści, budując poczucie pewności autora do wyników jego badań w przedstawionym obrazie.

Publikację *Socjologia Internetu* można uznać za małe, przenośne kompendium wiedzy o badaniach w sieci i wielka to przyjemność mieć je w swojej bibliotece. Uważam tę książkę za bardzo wartościową. Nie jest to literatura do poczytania „dla zabicia czasu”. Dla mnie ma jednak swoisty czar, odnoszę bowiem wrażenie, że w tym dziele zawarta została historia rozwoju nowego obszaru socjologii, który stał się bardzo ważnym elementem życia codziennego wszystkich ludzi. W tym miejscu chciałbym zachęcić do zasilenia swojej domowej biblioteki o tę pozycję. Jeśli czytelnik zainteresowany jest zrozumieniem mechanizmów rządzących społeczeństwem i badaniami na dużej próbie respondentów, to dzięki tej publikacji może poszerzyć swoją wiedzę i horyzonty myślowe.